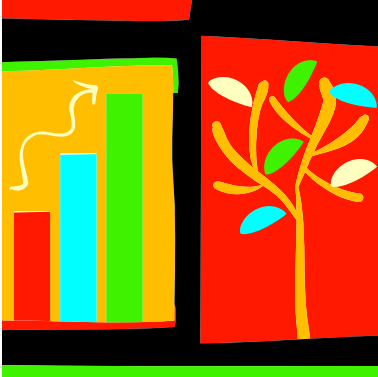

Lưu Dung - Lưu Hiền

Nhân sinh phiêu bạt

Dịch giả: Nhất Cư

Vì sao phải đi

Chiêm nghiệm về thân phận con người: Sự sống và cái chết

Người chết không tự rời bỏ chúng ta, người thực sự rời bỏ chúng ta có khi lại là người sống!

Lúc về Đài Loan, tôi gặp một cảnh tượng khó quên ở sân bay Kenedy.

Một cậu bé chừng bốn – năm tuổi thấy mẹ lên máy bay thì khóc váng. Bị người lớn đe nẹt, cậu bé kêu la vùng vẫy, đến khi cậu bị kéo ra khỏi phòng đợi, tôi vẫn còn nghe tiếng nức nở: “Mẹ đi rồi! Vì sao mẹ phải đi?”

Chuyện đó làm tôi nhớ một cảnh tượng khác. Người mẹ trẻ lia đời nằm yên bình trên giường, khi người thân khóc ròng đưa đứa con cô ra ngoài, đứa con không khóc mà lại thắc mắc: “Mẹ vẫn nằm đấy, vì sao chúng ta phải đi?”

Cậu bé trước chỉ chia tay mẹ lên máy bay, cậu bé sau là vĩnh biệt mẹ, vì sao cậu bé ở sân bay lại cảm thấy đau khổ bội phần đến vậy?

Một lần, tôi kể hai chuyện trên cho một đứa trẻ cũng chừng bốn – năm tuổi, rồi hỏi cảm tưởng của đứa bé.

Đứa trẻ trả lời không chút do dự: “Tất nhiên là mẹ đi cháu mới buồn khóc, vì mẹ tự bỏ cháu đi, không chơi với cháu nữa! Còn mẹ chết không phải là tự mẹ đi mất, mẹ không bỏ cháu, chỉ là chết!”

Nghe đứa trẻ nói vậy, bạn có bức không? Nhưng nghĩ kỹ, đứa trẻ đó nào có gì sai?

Có khi người thân mất đi lại không đau đớn bằng người thân bỏ đi. Đúng như đứa trẻ mồ côi mẹ nói: “Mẹ còn nằm đó, vì sao chúng ta phải đi?”

Người chết không tự rời bỏ chúng ta, người thực sự rời bỏ chúng ta có khi lại là người sống!

Nhân sinh phiêu bạt

Dịch giả: Nhất Cư

Đường dây sống chết

Tôi lại càng tưởng tượng, nếu bưu điện đồng ý, không khéo một ngày kia nhập mộ, sẽ thấy chung quanh mình bao đường dây như ở trong một thành phố nhỏ. Và trong đêm tối, nhất định bên mình không chỉ có tiếng côn trùng rền rĩ.

Mua một máy điện thoại ghi âm, không chỉ ghi âm được, mà còn có thể đặt chế độ tự động nói máy. Điện thoại reo, không cần nhắc máy, vẫn có thể nói chuyện.

Vì thế, đang ở trong phòng tắm, có người gọi đến cũng không cần mặc đồ

chạy ra; đang treo tranh, không cần bỏ khung xuống, chỉ cần nói vọng vào để tiếp điện.

Có việc ra ngoài lại càng yên tâm. Nhờ đặt những chức năng tự nói máy mà có thể biết chuyện trong nhà: con gái có khóc không, con trai có đang xem tivi không, điều hòa đã tắt chưa, thậm chí nghe ngóng xem nhà có bị trộm vào lục đồ hay không?

Tuy nhiên, đặt chức năng tự nói máy như vậy sẽ không còn cơ hội từ chối cuộc gọi. Thậm chí đang đêm có điện gọi đến, nếu không tỉnh, người ta có thể nghe thấy tiếng ngáy ầm ầm của gia chủ.

Nhưng nếu chủ nhân đang ngủ mà đột ngột qua đời thì sao, điện thoại vẫn cứ thông!

Vì thế tôi tưởng tượng, khi chôn cất người thân yêu, nếu chúng ta đặt điện thoại có chức năng tự nói máy bên tai họ, đến lúc nhớ họ, chỉ cần bấm số là có thể bày tỏ nỗi niềm! Tất nhiên ở đầu dây bên kia chỉ có sự im lặng, một số người có thể tưởng tượng ra thì thể mà sợ hãi. Song cứ nghĩ người thân yêu không thể sống mãi, liệu ta có còn nỗi sợ đó?

Tôi lại tưởng tượng, nếu bưu điện đồng ý, không khéo một ngày kia nhập mộ, sẽ thấy chung quanh mình bao đường dây như ở trong một thành phố nhỏ. Và trong đêm tối nhất định bên mình không chỉ có tiếng côn trùng rền rĩ.

Reng... reng... nghe mỗi tiếng chuông reo là biết có một người còn được yêu thương.

Lắng lòng nghe, đầu dây bên kia là một người đang nhớ tiếc, đang bày tỏ nỗi niềm...

Nhân sinh phiêu bạt

Dịch giả: Nhất Cu

Gượng không chết

Một phóng viên trở về từ chiến trường Việt Nam, gặp tôi ở phòng dựng, liền đưa cho tôi một cuốn băng quay cảnh những người chạy trốn khỏi bom đạn, và từ xa có nhiều người gục ngã.

Trong trận động đất lớn ở Armenia, một kỳ tích đã xảy ra tại thủ Erevan: người ta cứu được hai mẹ con bị vùi trong đồng đổ nát suốt tám ngày. Tám ngày không đồ ăn, không nước uống, lại thiếu dưỡng khí, cậu bé sống được là nhờ vòng tay che chở của người mẹ. Hơn nữa, người mẹ đã trích máu đầu ngón tay ra cho đứa con ngậm.

Đọc tin đó tôi rung rung nước mắt, cảnh tượng người mẹ ôm con lẫn quất trong đầu. Cứ nhắm mắt lại, hình ảnh người mẹ dùng cả thân mình để che chở, trông đợi, lại hiện ra.

Cảnh tượng đó khiến tôi nhớ lại bài báo đọc từ nhiều năm trước.

Các nhà khảo cổ đã khai quật trong lớp chôn vùi của thảm họa Pompei một tượng hóa thạch người mẹ ôm con.

Cảnh tượng thảm họa núi lửa Pompei một nghìn chín trăm bảy mươi năm trước như hiện ra mồn một. Trong chớp mắt, dòng nham thạch bao trùm những người không kịp chạy trốn. Một người mẹ thấy không còn đường

thoát, đã dùng lưng và đầu mình để che kín đứa con, chống lại dòng nham thạch mà bà biết rõ không thể chống lại được.

Và người mẹ đã đông cứng trong nham thạch.

Tượng nham thạch đó là gì? Là tình yêu vĩ đại, vĩnh hằng của người mẹ khiến người đời nghìn năm sau còn thương tâm...

Sáng tạo vĩ đại nhất của Thượng Đế không phải là muôn loài, không phải là vũ trụ, mà là tình yêu! Dù không có logic nào cả, tôi vẫn khẳng định cho rằng, điều Thượng Đế sáng tạo ra đầu tiên chính là tình yêu, mà tình yêu cao cả nhất chính là Tình mẹ!

Mà đâu phải chỉ con người mới có tình mẫu tử?!

Có lần xem tạp chí Nature, thấy trăm ngàn con chim cánh cụt đứng hướng về một phía. Lúc đầu tôi không hiểu vì sao chúng phải đứng chỉnh tề như vậy, quan sát kỹ, mới thấy trước mỗi chim cánh cụt lớn đều có một chim cánh cụt con với bộ lông mượt như nhung.

Hóa ra đó là những bà mẹ đang che chở những đứa con: bụng chim cánh cụt quá tròn, không phủ kín con được nên chúng phải đứng sát nhau để chắn gió lạnh cho con.

Thật vĩ đại làm sao, những bà mẹ chim cánh cụt!

Một lần khác đọc sách về loài nhện xanh, nhện mẹ đan tấm lưới lớn, để trứng, đợi trứng nở rồi nuôi nấng hàng trăm đứa con. Sau đó từng con, từng con nhện theo dây tơ thả mình theo gió.

Tôi gấp sách lại, nghĩ, liệu nhện mẹ có cảm thấy một nỗi buồn lặng lẽ không?

Có lẽ, “sống” chính là tạo ra một sự sống khác? Chỉ cần thấy sự sống từ mình được kéo dài là cảm thấy hạnh phúc?

Không bao giờ tôi có thể quên giờ khắc con gái tôi ra đời tại một bệnh viện ở New York.

Cũng giống như bệnh viện ở Đài Loan, trẻ mới ra đời lập tức được đưa tới phòng sơ sinh, sau khi cắt rốn thì đưa đến cho mẹ ôm ấp mấy phút.

Vợ tôi sau một hồi la hét, giãy giụa cuối cùng cũng sinh được, song sức lực đã cạn kiệt. Nào hay khi con được đưa đến, mặt vợ tôi vẫn bợt vì mất máu nhưng mắt thì phát ra ánh sáng lấp lánh!

Đúng là ánh sáng! Một thứ ánh sáng hiền hòa mà cao quý phát ra từ đôi mắt còn ngấn lệ. Đúng là đôi nửa đời mình lấy một cuộc đời nhỏ! Nhìn vợ ôm ấp con, tuy không phải là phụ nữ nhưng tôi cũng có thể cảm nhận niềm xúc động của vợ.

Con là cuộc sống nối dài của mẹ, cũng chính là cuộc sống của mẹ! Hãy để tôi kể một câu chuyện từ lâu đã không định kể, thậm chí còn muốn quên đi. Một phóng viên trở về từ chiến trường Việt Nam, gặp tôi ở phòng dựng, liền đưa cho tôi một cuốn băng, vẽ xúc động.

Anh ta không nói gì, tua lại đoạn băng, chỉ cho tôi hình ảnh một người:

“Anh xem! Tất cả cùng gục ngã, chỉ có một người ngã rất chậm, lại không ngã sấp mà chầm chậm khụy xuống...”

Tôi không hiểu, sau đó anh ta mới kể:

“Lúc tan bom đạn, tôi tới gần, nhận ra đó là một người mẹ trẻ đang ôm con. Bị trúng đạn, người mẹ sợ làm ngã con nên gục xuống chầm chậm. “Người mẹ đã gượng không chết!”

“Gượng không chết!”

Mỗi lần nhớ đến câu nói đó là hình ảnh từ xa một người đang gục ngã lại hiện ra, và tôi không ghìm được nước mắt....

Nhân sinh phiêu bạt

Dịch giả: Nhất Cu

Cười cợt trước cái chết

Những người già gần tám, chín mươi tuổi thường hỏi thăm tin tức người này người kia.

“Ồ, ông ta vẫn còn sống kia à, vậy mà lâu lắm không trông thấy!?”

Ông ta đáng phải chết lâu rồi! Sao đến giờ vẫn lần khần?”

“Chết” rõ ràng là một từ kiêng kỵ, song với họ, nó dường như không gợi lên chút xúc động nào. Những ông bà già bên quan tài đưa bạn về cõi tây phương vẫn nói cười rôm rả, tuyệt không chút bi thương. Nó giống như bữa tiệc tiễn người đi “tiền trạm”.

Thậm chí mấy người già sau khi nhìn người đã khuất lần cuối còn cười: “Tô son, dồi phần, còn đẹp hơn cả lúc sống!”

“chiếc áo thọ của bà ta là đi may cùng với tôi đấy! Đẹp lắm, mặc vào rất “oách”!”.

Liệu có thật những người già đó không chút thương cảm cho người đã khuất? Đến tuổi của họ, bạn quy tiên nhiều hơn người ở lại nên họ thấy cái chết cũng thường? Họ thấy mình đã thượng thọ, đã sống đủ rồi nên xử thế ung dung? Hay họ nghĩ, người già lắm bệnh, sống cũng không có gì hay, nên chẳng thà “cười hạc quy tiên”?

Mà những đám tang có con cháu đeo khăn đỏ thiếp vàng còn được gọi là “hỉ táng”. Gọi là “hỉ”, có phải thầm cảm ơn trời ban thượng thọ cho người đã khuất? Hay thầm mừng cho con cháu cất được gánh nặng? Dù sao cũng là cái chết, lẽ nào vì người chết cao tuổi mà người sống không đau lòng?

Hóa ra như một vị “hiếu nam” đã nói ra lý do:

“Nghĩ xem! Cụ nhà hơn chín mươi thì chết, còn tôi cũng đã bảy mươi! Bảy mươi tuổi không biết châu trời ngày nào, chết cũng chẳng sợ. Lại nói mẹ đi được trước con, con nên mừng mới phải. Nếu tôi đi trước, để bà cụ chín mươi phải chôn cất thì thật đau buồn!”

Lại nghe một ông già cười ha ha, nói:

“Chết đối với thanh niên mới đáng sợ! Hồi hơn ba mươi tuổi, thấy có bạn chết thì rất sợ, cũng rất buồn. Sau này ông bà cha mẹ, rồi đám bạn bè lần lượt ra đi, lòng cũng tê liệt! Vì thế trời đã có ý cho chúng ta từ cái chết của người thân, bạn bè dần dần nhận thức cái chết, xem nó là bình thường!”

Còn nhớ một câu chuyện của phương Tây:

Mấy ông già chung tiền mua một chai rượu cực quý, hẹn nhau để người chết cuối cùng sẽ được hưởng.

Các ông lần lượt ra đi, bình rượu quý đến tay người cuối cùng. Khi mở chai rượu, ông lão mới nhận ra chai chỉ đựng toàn nước lã, trong hộp còn gắn mảnh giấy:

“Xin lỗi vì đã uống trộm rượu! Nhưng ông nên đồng tình với bọn tôi, vì bọn tôi tự thấy không thể thọ hơn ông! Hơn nữa chỉ còn mình ông, uống rượu một mình thì nghĩa gì. Chẳng thà ông hãy xuống đây nhập bọn cùng uống rượu!”

Chết, hóa ra lại phóng khoáng như thế, trong đó còn ẩn chứa một nụ cười mỉm.

Hồi ức cận kề cái chết

“Không! Bởi tôi đã nhận bản án tử hình, không còn cảm thấy có lỗi với họ nữa! Những người tôi cảm thấy thực sự có lỗi là những người đã yêu thương tôi!”

Trong cuốn “Life after Life” của nhà tâm lý học Mỹ Raymond Moody kể lại hồi ức của những người từng cận kề cái chết, thậm chí bị coi là đã chết mà sống lại, những hồi ức đó đều có chung mấy đặc điểm:

Nghe thấy tiếng ong ù ù đặc biệt

Rơi xuyên qua một đường hầm tối đen.

Nhìn thấy phía xa một vầng sáng lạ kỳ.

Một đặc điểm khiến tôi nhớ nhất là những người cận kề cái chết thấy “những người quan trọng trong đời mình xuất hiện?!”

Với một số người, sau khi rơi xuyên qua đường hầm, loại hồi ức đó mới bắt đầu xuất hiện; cũng có người dưới ánh sáng thần kỳ đã nhìn lại những sự kiện xảy ra trong đời mình một cách bàng quan.

Có rất nhiều người trước nguy hiểm, tự cho là mình tất sẽ chết thì hình ảnh người thân yêu vụt lóe qua trước mắt.

Tôi cũng đã tự mình trải qua chuyện như vậy. Hồi bé vô ý bị trượt xuống hồ nước sâu, trong lúc giãy giụa, những hình ảnh như thế đã lướt nhanh qua não, đến nay vẫn còn nhớ rõ ràng.

Có thể vì thế mà tôi rất đồng ý với nghiên cứu của Raymond Moody, nó cũng khiến tôi càng hứng thú với những người đã trải nghiệm trạng thái cận kề cái chết.

Tôi đã hỏi một người lính già từng trải qua trận chiến sinh tử:

"Khi đánh giáp lá cà với quân địch, bác nghĩ gì?"

“Trong khoảnh khắc một sống một chết thì còn nghĩ gì? Người lính già đáp.

Nhưng rồi ông lại nói: “Song không biết sao, khuôn mặt mẹ và vợ con lại

bỗng nhiên thoáng hiện lên!”

Tôi càng chú ý tới cuộc trả lời phỏng vấn của một tử tù đã lên ghế điện rồi thì nhận được lệnh hoãn thi hành án:

“Tôi nhớ đến bạn gái và những người trong gia đình!”

“Anh có nhớ tới những nạn nhân bị anh giết chết không, có thể họ đợi anh ở thế giới bên kia để báo thù?”

“Không! Bởi tôi đã nhận bản án tử hình, không còn cảm thấy có lỗi với họ nữa! Những người tôi cảm thấy thật sự có lỗi là những người đã thương yêu tôi!”

Tôi nghĩ, đồng tử của người trước lúc chết thường giãn ra nên họ không thấy gì. Có lẽ đó là ý trời, để cho khuôn mặt những người túc trực bên người hấp hối không gây phiền nhiễu đến hồi ức của họ.

Tôi cũng nghĩ, những ai bên người hấp hối tự cho mình là người thân nhất, liệu có biết rằng, có khi hình ảnh lướt qua não người hấp hối lại là hình ảnh người khác, thậm chí là người mình không hề quen biết.

Rồi tôi còn nghĩ: với người tứ cố vô thân, hoặc kẻ oán ghét thế giới, hình ảnh xuất hiện trước khi chết liệu có phải chỉ một màu trắng? Cũng có lẽ xuất hiện hình bóng ai đó-một người lạ từng cho miếng ăn trong lúc đói, rồi vô tình nắm tay mà tạo niềm xúc động đặc biệt.

Còn đứa trẻ vừa sinh ra đã vội lìa bỏ thế giới thì hình ảnh hồi ức sẽ như thế nào?

Không có gì cả? Cũng có lẽ là một dòng nước xanh? Là tiếng tim đập của người mẹ? Hay vũ trụ ngọt ngào, êm đềm?

Vậy đó, đáng sợ có khi lại là sự thuần khiết, duy mỹ nhất chứ không phải là yêu ghét đan xen!?

Nhân sinh phiêu bạt

Dịch giả: Nhất Cư

Lời cuối

Có khi tàn nhẫn hơn, thần chết tới trước mặt, ra lệnh cho nạn nhân chủ động đón chờ lưỡi hái. Thần chết nói: “Đó là vận mệnh của ngươi!”

Từ khi máy bay được lắp “hộp đen”, chúng ta có thể nghe được bao nhiêu chuyện trước khi máy bay lâm nạn. Nếu như máy bay đột nhiên nổ, những cuộc đối thoại trong khoang lái trước đó rất đơn giản. Ngược lại, nếu như máy bay rơi từ từ, những lời cuối khoang lái khiến ta xúc động mạnh, bởi phi công không hề hoảng hốt mà họ lại bình tĩnh thuật lại tình huống. Những người đối mặt với cái chết mà vẫn bình thản đều gây cảm xúc bi tráng; trong cảm xúc bi tráng đó còn có một vẻ đẹp đau đớn.

Do chuyển hướng sai, một máy bay cất cánh từ sân bay Hoa Liên không lâu thì đâm vào núi. Trước khi đâm vào núi mấy giây, cơ phó cảm thấy không ổn bèn bảo cơ trưởng: Cơ trưởng! Sang trái? Sang trái?” Cơ trưởng đáp ngắn gọn: “Đúng rồi!”

Một máy bay của công ty hàng không Florida cất cánh từ Washington do bị băng đóng quá nặng trên cánh nên lên cao được một lúc thì lao xuống. Khi đó cơ phó nói: “Chúng ta đang lao xuống!” Cơ trưởng đáp ngắn gọn: “Tôi biết!”.

Trước lúc chết, giọng họ đều thật lạnh, đối thoại ngắn gọn một cách lạ thường, bởi thời khắc sống chết không để họ nói nhiều.

Song cũng có nhiều câu nói trước lúc chết rất “đẹp”. Ví như phi công lái chiếc máy bay chở khách nhỏ của Đức gặp tai nạn mấy năm trước đã nói một câu: “Thế giới đáng yêu! Hẹn gặp lại!”. Viên phi công đó đã cố lái máy bay tránh đâm xuống khu đông dân cư.

Một máy bay bay từ Osaka tới Tokyo, đang bay thì thân máy bay bị rời ra, một ông lão Nhật Bản đã tranh thủ mấy phút cuối cùng để ghi lại trong sổ tay những lời yêu thương gửi gia đình.

Dường như khi đối mặt với tử thần, ai cũng trở thành nhà triết học về sinh mệnh. Bởi bao kế hoạch cuộc đời phút chốc tan biến, họ dùng chút thời gian ngắn ngủi để nghĩ về những gì quý giá nhất, hết như đứa trẻ ôm chặt món đồ chơi quý giá nhất của mình.

Có khi tàn nhẫn hơn, thần chết tới trước mặt, ra lệnh cho nạn nhân chủ động đón chờ lưỡi hái. Thần chết nói:

“Đó là vận mệnh của ngươi!”

Trong các trại tập trung của Phát-xít thời chiến tranh thế giới lần thứ hai, những người Do Thái biết rõ mình sẽ bị giết. Họ viết lại những lời cuối, sau đó xếp thành hàng ngũ, yên lặng bước vào phòng hơi ngạt.

Một bé gái ở Hiroshima viết sau vụ nổ bom nguyên tử:

“Em biết mình uống nước này sẽ chết, nhưng em khát quá!” Sau đó cô bé đã uống no thứ nước nhiễm phóng xạ và lặng lẽ chết.

Xúc động nhất là câu chuyện tôi đọc được trên báo về một thiếu nữ bị bọn Khmer đỏ xử tử. Lúc hành quyết, cô xin một ân huệ cuối cùng:

Cô chậm chậm cúi xuống bãi cỏ dưới chân, hái lên một bông hoa nhỏ nói:

“Nó rất nhỏ bé, nhưng tôi yêu nó!” Rồi cô ôm chặt bông hoa trước ngực, nhắm mắt lại...

Đánh máy: Bụi Tím

Nguồn: Đơn vị xuất bản: Tổng hợp TP. HCM Năm xuất bản: 2007

<http://diendan.phongthuyquan.com>

Được bạn: Ct.Ly đưa lên

vào ngày: 29 tháng 8 năm 2009